

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 19 - Desembre 2013

Casal Català

Tolosa de Llenguadoc

SUMARI

P. 1
Editorial

P. 2
Entrevista a Jordi
Raventós.

P. 4
Un crim ben resolt.

P.7
Matilda.

P. 8
Mudances

P. 10
Dictat de Català de
Perpinyà 2013

P11-12
Notícies del Casal.

Ressons de crisi i d'esper

Editorial

Sha escolat un any des de la sortida del número anterior de « Ressons d'Occitània » quan fins ara i llevat d'alguna circumstància excepcional, sempre havíem pogut fer-nos ressò dues vegades l'any de les nostres activitats i oferir dos cops anyals aquestes pàgines a la ploma dels nostres socis i amics. La crisi econòmica a l'Estat espanyol, enfront de la qual ben poques armes té el Govern de Catalunya, que, a més, ha de patir, com sempre, l'hostilitat política, econòmica i cultural del mateix estat, es tradueix des de fa dos anys en una brutal reducció de les subvencions a les CCE (Comunitats Catalanes de l'Exterior) i per tant al nostre Casal. Tanmateix hi ha alguns motius d'esper en un futur millor o, si més no, gestionat des de Catalunya. L'amplitud del moviment cívic, encapçalat per l'ANC (Assemblea Nacional Catalana), que es va traduir l'any passat en l'enorme manifestació de Barcelona, s'ha manifestat aquest any, l'11 de setembre, amb l'èxit de la Cadena Humana pel dret de Catalunya a decidir el seu futur, que ha enllaçat el Pertús i Alcanar amb un clam unànime a favor de la independència.

Malgrat aquests obstacles hem tractat de continuar la nostra tasca : així, després d'acabar el 2012 amb literatura de mans de la Raquel Piccolo (vegeu-ne la referència en « Notícies del Casal), el 19 de gener poguérem assistir a l'espectacle literari « Nosaltres els Fusterians » a càrrec d'Olga Suàrez i de Lluís Batalla. Professors tots dos a Benicarló (País Valencià) i membres de la companyia « Rodonors invictes », creen espectacles al voltant de la literatura. L'espectacle fou un homenatge a l'escriptor Joan Fuster (1922-1992) a través d'una dramatització d'unes lletres que l'escriptor de Sueca va bescanviar amb moltes personalitats de la cultura catalana del seu temps.

Al febrer tingué lloc l'Assemblea General de la nostra entitat en què el balanç d'activitats i l'informe comptable i financer foren unànimament aprovats pels socis presents. El 2 de març força socis participaren en el Dictat de Català de Perpinyà i dos d'entre ells foren distingits amb sengles premis. El dissabte 30 de març el Casal Català i Convergència Occitana organitzaren conjuntament, a l'Ostal d'Occitània, una tarda de germanor occitano-catalana amb una conferència sobre els trobadors al Rosselló als segles XII i XIII alhora culta i plena de bon humor i de rialles, de Miquel Adroher, mestre de conferències a la Universitat de Perpinyà. La conferència fou seguida d'un concert a càrrec del conjunt nord-català de música medieval « Saurimonda » que interpretà cançons de trobadors nord-catalans així com cants anònims del monestir de Sant Joan de les Abadesses al Ripollès. També feren acte de presència les « Publicacions de l'Olivier », l'editor nord-català del llibre de Miquel Adroher sobre els trobadors. Un aperitiu de germanor clogué l'acte.

Enguany, al mes d'abril, i per raons de calendari escolar, ens anticipàrem a la Diada de Sant Jordi ja que la vam celebrar el 12 d'abril a Escalquens, com sempre, i amb molta participació ; els jocs culturals i els balls tradicionals dels Països Catalans no hi van faltar i s'hi van lliurar el premi Sant Jordi de narració del Casal en la seva cinquena edició. Trobareu en aquest butlletí els texts guanyadors dels tres primers premis.

Al mes de maig el Casal tingué la seva cita habitual amb el Fòrum de les Llengües a la plaça del Capitoli. Trobareu en « Notícies del Casal » una referència gràfica a l'esdeveniment. En fi, la darrera cita abans de les vacances d'estiu fou amb el nostre 62è Aplec de la Sardana que congregà força gent i de què es féu ressò la premsa local.

El 7 de setembre Tolosa s'afegí al considerable nombre de ciutats del món que formaren una cadena humana per donar suport al dret de Catalunya de decidir el seu futur. La cadena tolosana, en què participaren diversos socis i amics del Casal fou festiva i reivindicativa i aplegà molta més gent que la que s'havia inscrit. La seva organització duta a terme per l'ANC fou impecable. El diumenge 15 de setembre, en col·laboració amb Convergència Occitana, celebràrem dues efemèrides a l'Ostal d'Occitània : l'11 de setembre i el vuitè centenari de la batalla de Muret que s'escaigué el 12 de setembre de 1213. El pati de l'Ostal d'Occitània acollí l'espectacle de teatre musical « Muret 1213-càtars !!! » a càrrec de la companyia « El cor país meu ». Música coral i acció teatral es combinaren d'allò més bé per oferir al públic assistent una síntesi històrica dels esdeveniments plena d'una emotivitat esquitxada amb tocs d'humor. El mateix dia tornàrem a encetar les classes setmanals de sardana.

El mes d'octubre reprengueren les classes de català que han registrat un lleu augment d'alumnes respecte al curs passat. El 2 de novembre la Coral barcelonina « Espígol » ens obsequià amb un bonic concert a l'Ostal d'Occitània organitzat conjuntament pel Casal Català i Convergència Occitana i el 16 de novembre en M. Martínez, professor a la Universitat de dret de Tolosa, ens presentà el seu treball de recerca sobre el nacionalisme aragonès en una conferència que fou seguida amb molt d'interès i quan escrivim aquestes línies encara no ha tingut lloc el concert del conegut grup vocal català « De Calaix », que ens oferirà el 7 de desembre una « Escudella de nades », d'allò més adient per a aquestes dates que esperem siguin propícies per a tots i ens duguin un favorable any 2014.

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novars - 31300 Toulouse - Téléphone: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

Web: <http://www.casaltsa.org> - E-mail: casal@c-oc.org

Director: Pere Gamisans - Consell de redacció: Lúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera. - Logística: Bernat Casas.

Col·laboradors: Dionís Ayats, Carme Badia, Imma Batalla, Montserrat Serra Noé.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans - Realització: Philippe Clergue. - Impressió: Espace Repro Toulouse.

Entrevista a Jordi Raventós, editor d'Adesiara:

“Llegir, ningú no ho farà per nosaltres”

Jordi Raventós Barlam (Martorell, 1970) és l'ànima d'Adesiara, una editorial que amb poc més de cinc anys ja és un referent indiscutit de l'edició independent culta. Té publicats més de 60 títols que van de clàssics grecs i llatins a Racine, Dostoievski, Pirandello i Trakl. Llicenciat en Filologia clàssica, catalana i francesa, corrector i traductor, Raventós és un referent entusiasmador de l'art i ofici d'editar llibres en paper.

Adesiara comença a finals del 2007.

Sí, amb l'objectiu de fer 12 llibres a l'any, 12 llibres de qualitat amb textos clàssics grecs i llatins en versió bilingüe (col·lecció Aetas), amb assaig (Vagueries) i literatura universal (D'ací i d'allà). L'any passat vam voler recuperar, també, títols catalans dels segles XIX i XX, i vam crear la quarta col·lecció, De cor a pensa, o sigui que ara publiquem 14 llibres al cap de l'any.

Heu reeditat, per exemple, Les hores angleses, de Ferran Soldevila.

I Marià Manent, per dir-ne un altre. Albert Manent, ens va donar les gràcies per haver publicat una meravella de llibre que va traduir el seu pare, El Renaixement. Estudis d'art i poesia, de Walter Pater. Va aparèixer en plena guerra, el 1938, i com és lògic va passar desapercebut. És un aplec d'articles magistrals, i diu coses que llavors no havia dit ningú en història de l'art, com que Botticelli és un pintor de primera fila.

No feu concessions al mercat.

Quan vaig començar a explicar el projecte d'Adesiara a distribuïdors i llibreters em tractaven de boig. “Això no es ven”, deien. Però resulta que si ho ofereixes bé sí que es ven! Nosaltres cada any hem anat augmentant les vendes, i el 2012 vam créixer un 15%! esclar que ens fixem objectius comercials modestos, perquè el nostre objectiu principal és el lector i el llibre, no el compte de resultats.

Una cosa porta a l'altra.

Doncs potser sí, perquè d'un llibre que a priori semblava ideal per ensorrar l'editorial, Saviesa grega arcaica, ja n'hem fet una reimpressió. La meua

L'editor té a les mans una novetat del 2013: Una dona, de Sibilla Aleramo, una novel·la per a ell “estratosfèrica”.

experiència em demostra que les expectatives no es compleixen sempre. ¿Qui ens havia de dir que el llibre més venut nostre seria el Cançoner de Ripoll, poesies eròtiques escrites en llatí al segle XII?

Teniu tirada per l'erotisme.

Sí, ja ens ho diuen, perquè també tenim altres llibres com les Converses de meuques, de Lluçia de Samòsata, o Fanny Hill, de John Cleland. I també ens diuen que som una editorial menjacapellans, per llibres com La història del diable, de Daniel Defoe, o La tomba del fanatisme, de Voltaire.

Els traductors són un puntal d'Adesiara.

Hi creiem. En tenim de consagrats com Feliu Formosa, Joan Casas, Jaume Creus, Xavier Pàmies, etc., i també de joves com Alba Dedeu, Sergi Grau, Elisenda Galobardes... Molts treballen en altres coses; se'ls ha d'oferir l'oportunitat, i deixar-los treballar, deixar-los temps. Ara ja hi ha traductors treballant per a Adesiara que saben que no publicaran abans del 2016.

Faran bona feina segur.

El país és petit, però hi ha gent preparada per a tot! Ara hem publicat poesia andalusina (Perles de la nit),

traduïda per primer cop al català per Margarida Castells i Encarna Sant-Celoni; temps enrere vam publicar poesia persa d'Omar Khayyam traduïda per Àlex Queraltó... Més exemples: Sergi Grau és un “malalt” de Lluçia de Samòsata, i per això li vaig encarregar Contra un ignorant que comprava molts llibres / Un intel·lectual sense cultura.

És una novetat d'aquest Sant Jordi. Una provocació?

No, perquè a nosaltres ens interessa el lector de tot l'any i en Sant Jordi ni hi pensem. Ara bé, hi ha un cert paral·lelisme entre aquesta diada i el llibre, perquè el segle II a Grècia hi havia gent que comprava llibres per esnobisme. Deu ser de les poques vegades a Occident que la cultura ha estat de moda!

Com és el vostre lector?

Un lector a qui no li agrada que li donin tot fet, que té una certa pràctica en la lectura... Quan jo vaig començar a llegir tampoc ho entenia tot. Havies de llegir amb el diccionari al costat. Riba mateix deia que havia sigut un “esclau del diccionari” tota la vida, i Joan Solà ens etzibava sovint a classe: “No mosseguen, els diccionaris!”. La veritat és que ja tenim un públic fidel, fins i tot algun subscriptor... “Adesiarenc” és un adjectiu que aviat hauria de sortir als diccionaris!

La poesia l'oferiu sempre bilingüe.

En poesia ha de ser així! Fem llibres de risc. Has de creure en els llibres que vols publicar, i publicar-los. Deixa-me'n esmentar un altre, tot i que no sigui de poesia: El viatge a sota terra de Niels Klim, de Ludwíg Holberg, el darrer gran humanista, danès. Fa una

Adesiara, amb seu a Martorell (Baix Llobregat), la formen Jordi Raventós i quatre persones més, totes amb altres feines, també relacionades amb el món de l'edició.

crítica social bestial, i l'escriu en llatí per evitar la censura. Va tenir molt èxit i de seguida es va traduir al danès. No pots parar de riure!

Traduir i que el text no perdi la gràcia...

Mira, la Lisístrata d'Aristòfanes, en la traducció de Cristián Carandell, és una de les comèdies gregues que m'ha fet riure més. I riure amb una traducció de comèdia antiga no era el més comú, perquè alguns traductors traduïen comèdia grega a l'estil de les tragèdies traduïdes per Riba. Però les comèdies no es poden traduir com si fossin tragèdia! Si un llibre com la Lisístrata avorreix a secundària, malament rai: ha de fer riure com feia riure als grecs, contextualitzant el que calgui.

Abans d'editor vas ser corrector.

I encara ho sóc, continuo corregint per a altri. Vaig començar a Quaderns Crema, on vaig tenir de mestre l'Andreu Rossinyol. Allò va ser com fer un màster. Recordo que gairebé no calia consultar el diccionari: m'era més fàcil preguntar-li a ell els dubtes. També vaig treballar set anys a la Bernat Metge, i vaig aprendre molt de la Montserrat Ros, també una excel·lent coneixedora de la llengua.

Ella em va inculcar que els llibres han de sortir impecables. Com em passa a mi, no dormia si descobria alguna errata en algun dels llibres que editàvem.

Per això els vostres llibres són tan acurats!

És el que volem, sí. No és que siguem millors que els altres: ens ho mirem més vegades. Els llibres, els llegeixo com a mínim tres cops, a part de les revisions del traductor. M'agrada corregir; ser editor també és això. El volum d'Ovidi, Art d'enamorar, va sortir amb una preposició repetida a la

pàgina 7, i vam retirar tota la tirada. Hi ha gent que es va pensar que era una campanya de màrqueting!

Ets traductor de l'asturià Xuan Bello. Com és?

Una de les companyes de l'editorial, la Cruz Artidiello, que és asturiana, me'n va parlar. La literatura contemporània no és el meu fort, però un dia vaig trobar en asturià la seva Història universal de Paniceiros i, llegint-la al tren, l'únic lloc on llegeixo per hobby, en vaig quedar fascinat i el vaig voler traduir al català. Xuan Bello és una de les persones més llegides que conec, a part de Jaume Pòrtulas, i coincidim en gustos. Llegir-lo t'embadaleix tant com escoltar-lo.

Adesiara no s'entén sense la voluntat de servei.

Sí, hi ha una preocupació pel país, un voler fer en català llibres que es troben a faltar i alhora recuperar llibres de la nostra tradició. Tot sigui perquè tinguem més capacitat crítica. Per evitar allò que deia la meua àvia de "com més burros hi hagi, més n'hi haurà que aniran a cavall". Llegir, ningú no ho farà per nosaltres.

Carme Badia i Puig (text i fotos)

Jordi Raventós al barri de la Vila de Martorell, no gaire lluny del carrer Francesc Santacana, al nucli antic, on hi ha la botiga de cortines dels seus pares.

Un crim ben resolt.

14 de maig del 1975

Com cada matí la senyora Duchamp es prepara per anar a passejar-se. Pipo, el seu gos, un bastard molt simpàtic, ja l'espera, tot movent la cua, a prop de la porta.

Hi ha dues passejades que li agraden i que fa regularment: la que puja al castell que domina el poble i la que tothom diu "el camí de la Miranda" perquè, al cap del camí, hi ha, al cim d'un penya-segat, un replà amb un banc. Des d'allí es pot veure la carretera que puja al poble, el cementiri i, enfront, la duana nova sempre plena d'un gavadal d'autos i camions carregats de turistes i de mercaderies per a l'Espanya propera. Tot això dona un moviment, que els ancians, asseguts al banc, amb la barba sobre el bastó, tafanegen.

Avui, la senyora Duchamp elegeix la Miranda. Té una mica de mal de cames i com que bufa la tramuntana, serà millor passejar-se sota les alzines sureres, a l'abric del vent.

Com cada matí, la primera persona que ve, és l'Enric, que treballa en el seu hort.

"Bon dia Madame Duchamp!

- Bon dia, Enric!"

Aquí, al poble, tothom li diu "Madame" perquè va ser, durant més de trenta anys, la mestra de tots els nens que ara han esdevingut adults. Coneix tota la gent del poble. Els crida pels seus noms. Els tuteja. En la seva cara rodona relluen dos ulls maliciosos que no deixen escapar res. S'interessa molt per tot el que passa al poble. Però, no és una xafardera i el que veu, s'ho queda per a ella.

"Quan tornareu, us donaré unes maduixes. Són les primeres.

- Gràcies, Enric. Fins aviat."

I la senyora Duchamp, amb el Pipo saltironant a davant seu, continua el seu camí on, cada vegada, descobreix una cosa que ha canviat. Un dia és l'olor de les ginestes, un altre, uns quants bolets al peu d'un arbre.

Al cap d'una estona, quan no són molt lluny del replà, el gos es posa nerviós. Primer la senyora Duchamp pensa que ha olorat un parell de perdius que aviat s'escaparien a corre-cuita d'una mata d'estepes. Però quan es posa a lladrar i a grunyar a la vora del barranc, li fa estrany. Estrenyent més fort el seu bastó, ella també s'apropa. Primer, no veu res. Després, mirant millor, li sembla apercebre dues sabates agafades en uns esquifits ginebres enganxats a la roca. Sí, ara ho veu, hi ha algú penjat en el buit.

"Mare de Déu!" exclama la senyora Duchamp i fa dos o tres "Ei! Ei!". Però no obté cap resposta.

"Cal demanar ajuda." I tan de pressa com li ho permeten les seves velles cames, se'n torna al poble.

"Enric! Enric! Truca a la gendarmeria que hi ha algú que ha caigut a la Miranda. Jo me'n torno cap allà."

Ella ja ha arribat al replà quan sent la sirena dels bombers. Uns quants minuts després, gendarmes i bombers són aquí, mirant el barranc. De seguida instal·len cordes i politges per pujar el cos. Quan el posen a terra, tothom pot reconèixer-lo: és en Marc.

"Mare de Déu!" exclama per segona vegada la senyora Duchamp.

En Marc és el borratxo del poble. És un home de passat misteriós. Havia arribat un matí d'hivern amb l'autobús de Perpinyà al final dels anys quaranta. Sols tenia una maleta com a equipatge. Es va instal·lar a

can Moreno que era l'únic hotel del poble. Semblava un senyor molt trist. Se'l veia sempre sol assegut a una taula bevent copes de conyac. Però, un dia en Moreno el va treure al carrer perquè no tenia més diners i estava sempre borratxo. Va passar un parell de dies a fora fins que en Salvi, un masover dels afores del poble, li va prestar un cobert a costat de la quadra del matxo. Quan no estava massa embriac ajudava en Salvi o netejava les escombraries dels carrers. Així tenia quatre sous per comprar una mica de menjar i el seu vi, perquè ara s'havia acabat el conyac. Amb el temps, en Marc va esdevenir el borratxo del poble i ningú no podia dir d'on venia ni qui era realment. Sols la gent coneixia el seu nom de pila. Parlava poc. Feia una mica de por als nens amb la seva cara roja i els seus ulls de bevedor injectats de sang. Però era un home molt dolç i mai no havia fet un gest violent. De vegades plorava quan la mainada es burlava d'ell.

I ara: era mort.

"Passareu a la gendarmeria per fer la vostra deposició." va dir el caporal a la senyora Duchamp quan el cos va ser a l'ambulància.

Tothom se'n va anar deixant-la pensativa. Tot tornant a casa seva rumia sobre el que ha vist i com és molt observadora troba que hi ha coses que no quadren.

El caporal Vidal és un gavatx de Carcassona. Arribat de fa poc no coneix encara la gent del poble.

La senyora Duchamp li conta la seva macabra descoberta i ell tecleja laboriosament la seva declaració. Quan és acabat li diu:

"Firmeu aquí i podeu marxar."

- És tot?

- I què voleu d'altre? Aquest borratxo era tan ple que s'ha fotut de cap al barranc. És un accident de buidaampolles. L'enquesta és closa.

- Però mai no hi anava a la Miranda.

- Ahir hi va anar.

- I el seu sarró? No portava el seu sarró!

- Quin sarró?

- En Marc portava sempre un sarró. Mai no l'he vist sense. Segur que hi posava les coses que més li importaven.

- Potser l'havia deixat a la seva barraca?

- Anireu a casa seva?

- Però senyora, deixeu-nos fer el nostre treball! va dir el gendarme enfadat. Firmeu i apa!"

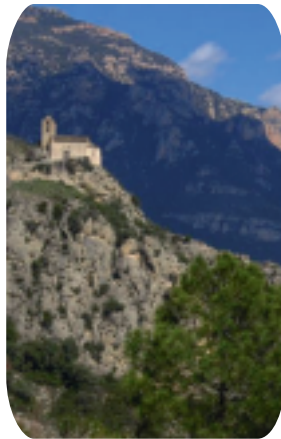
La senyora Duchamp firma tot pensant que aquest caporal és un descortès i que ella, potser sí, que el trobarà aquest sarró.

L'endemà va al mas d'en Salvi, però no pot apropar-se. Els gendarmes són aquí. Demana al jove policia que guarda el cotxe el que passa.

"Busquem un sarró. El caporal ens ha dit que en Marc tenia un sarró molt important per a ell."

La senyora Duchamp torna a casa seva somrient. El caporal és un descortès, però no és sord.

Uns dies després, en cerca de notícies, torna a la gendarmeria. Tem una mica trobar-se de cara amb el caporal però sols hi ha el jove de l'altre dia.

" Bon dia.

- Bon dia senyora. Què voleu?

- I aquest sarró, l'heu trobat?

- Sí. Però no pas a casa seva.

- Ha? La senyora Duchamp dreça l'orella.

- Ahir, tot fent una patrulla prop de la frontera, hem arrestat dos clandestins marroquins. Duïen el sarró. L'havien buidat per hi posar les seves coses però, dintre del folre, hem trobat els documents d'en Marc. El caporal pensa que va sorprendre els Marroquins i que ells, espantats, el van empènyer al barranc. Ells juren que no, que sols han trobat el sarró pel camí, que mai no l'han vist. A aquesta hora el caporal és a Perpinyà per dur-los a la presó."

El jove acabava just de parlar quan el caporal va entrar. Mirà la senyora Duchamp tot arrufant les celles.

" Encara vós, maleïda tafanera! Veniu al meu despatx, us diré una cosa."

Primer, la senyora Duchamp pensa que el caporal li vol donar una pentinada. La fa asseure's sobre una cadira i instal·lant-se lentament al seu despatx, comença un llarg monòleg.

" Senyora, em sembla que coneixeu molt bé la gent d'aquí. Sense el vostre sentit de l'observació, mai no hauríem pensat en el sarró d'en Marc. Aquesta descoberta ens ha ensenyat moltes coses sobre l'home. Hi vam trobar papers i cartes. Es diu Marc Fersten. És jueu. Era joier a París. Durant la guerra, a l'inici del 42, sentint que les coses es torçaven per als jueus, va marxar cap als Estats Units per preparar la fugida de la seva família, és a dir la seva dona, la seva mare, la seva filla i la germana petita de la seva dona. Però no va poder tornar a França i al juliol del 42 totes quatre van

ser capturades per la policia durant una batuda. Les dues adolescents van poder escapar-se amb la complicitat d'una infermera. Però la mare i la dona mai no van tornar dels camps de concentració. Acabada la guerra, rosegat pel remordiment, va partir a la recerca de la seva filla i de la seva cunyada. Va saber que una xarxa de resistència s'havia encarregat d'elles fins a Perpinyà i que després, un guia de contrabandistes els havia de fer passar la frontera. Però tot s'acabaria aquí. Encara que fes mans i mànigues no va poder saber-ne res més. La traça de les senyoretetes s'acabava aquí, a la frontera. Aleshores en Marc es va quedar al poble. La resta, ja la sabeu. El pobre home va trobar-se al mal indret en el mal moment. Demà l'enterrarem. Ja tot és arreglat."

Però, quan torna a casa seva, la senyora Duchamp no està convençuda pels arguments d'en Vidal.

Al cementiri, hi ha poca gent: l'alcalde, el rector, el caporal, en Salvi i dues o tres persones del poble entre les quals la senyora Duchamp. Després d'una curta cerimònia, tothom se'n va. Però, ella es queda per posar unes flors sobre la tomba del seu marit i contar-li tota l'aventura. De vegades, aquestes llargues discussions que té amb el difunt li treuen els maldecaps.

Se n'anava quan, a la colzada d'un caminal, veu un home que sembla recollir-se davant d'una tomba. És sorprenent perquè aquesta tomba i les dues o tres al seu entorn són tan velles que ningú no es recorda qui les ocupa. Això li dóna pàbul a la curiositat. S'amaga darrere un panteó per observar millor el desconegut. És un home jove, gran i elegant. No se li pot veure ben bé la cara perquè porta ulleres negres i un barret. Sols se li veu un bigoti molt fi. Quan parteix li sembla que, passant davant de la tomba d'en Marc, li remuga: "Imbècil!"

A la tarda, decideix d'anar a la Miranda però, aquesta vegada, passarà per l'altre camí. Aquest és molt més difícil. Sols els caçaires i els boletaires els segueixen. Pren el bastó i, cosa molt rara, posa la corretja

al Pipo. El gos la tibarà en la pujada.

Pugen uns quants metres quan troben un munt de brutícies a la vora del camí.

" Mira, Pipo, on la gent tira les seves brutícies. Quins porcs!"

Però, al mig de les escombraries, una cosa li atreu la mirada. S'apropa i descobreix unes bosses de plàstic agafades amb un elàstic, un paquet de cigarretes mig esclafat, una caps de llumins, una ampolla de mal rom a mig buidar i un estoig amb una lupa i una estranya petita balança. Tot seguit pensa en el que li dirà en Vidal.

" Això, segur que són les coses d'en Marc. Feia de joier i s'ha quedat alguns dels seus instruments. Els clandestins les han tirades aquí."

Posa les seves troballes en una de les bosses, sense tocar-les massa perquè ha vist a la tele - li agraden molt les telenoveles policiaques - que no calia tocar les proves. A punt de marxar veu una petita agenda publicitària. L'obre. A cada mes és escrita una data amb la inscripció "cim." i una sèrie de xifres i de lletres. Al mes de maig, a la data del 13 hi ha escrit "cim." i res més. La senyora Duchamp pensa que potser, aquell dia, en Marc tenia una cita que havia pres un mal tomb.

Sense tardar duu la bossa a la gendarmeria.

" El caporal no és aquí. Poseu-la sobre el despatx."- li va dir l'ordenança. " Us cridarà si és útil."

La senyora Duchamp va quedar-se quinze dies sense notícies. Dues o tres vegades va anar al cementiri. Mai no va tornar a veure l'home del bigoti tot i que passava llargs minuts davant d'aquelles velles tombes amb les seves creus totes rovellades on els noms dels difunts s'esborraven tal com els records. Eren persones mortes l'any de les tàperes. No tenien més família en el poble. Eren condemnades a l'oblit. Aleshores, per què aquell desconegut els dedicava tanta atenció? La senyora Duchamp, per més que buscava, no trobava res.

Un matí, quan torna d'una de les seves passejades, troba el caporal Vidal que l'espera davant de la seva porta.

" Bon dia, caporal. Quin vent us porta per aquí? Teniu notícies?"

- Potser, potser. Puc entrar?"

La senyora Duchamp fa entrar el gendarme i tot dos s'asseuen a la taula del menjador.

" Coneixeu en Bernat Serra? demana en Vidal.

- En Bernat? Sí. Era un dels meus alumnes en els anys 60-61. Espereu! Tinc una foto."

La senyora Duchamp tafaneja en un calaix i treu un quadern on ha classificat totes les fotos de les classes que va tenir mentre va exercir.

" Era una molta bona classe. Mireu, aquí teniu la Michele que ara és la batllessa del poble, i aquí en Gerard que és metge a Montpellier, i en Joan que és professor..."

- Sí, sí... però on és en Serra? li demana en Vidal una mica mosca.

- Aquí, al meu costat; li contesta la senyora Duchamp bo i mostrant un nen amb cara seriosa i ulls negres que miren intensivament l'objectiu.

- No sembla gaire feliç.

- Era un nen que no havia nascut amb bona estrella. El seu pare era camioner. Sols tornava a casa els caps de setmana. Vivia amb una dona que se'n va anar uns mesos després del naixement del nen. Va ser la seva iaia qui el va criar. Quan va tenir cinc anys, el seu pare es va casar.

La iaia va tornar a casa seva i els temps feliços es van acabar per a en Bernat. En pocs anys la parella va tenir tres fills. Com que tenia molta feina, la dona no s'ocupava d'en Bernat. No era el seu fill. Va esdevenir desconfiat, dolent amb els altres. Els tornava els cops que ell rebia a casa. L'estimava malgrat que era difícil. Era un alumne viu, intel·ligent. Durant l'adolescència va tenir molts problemes: robatoris, fugues. El van fer fora del col·legi. Quan va tenir divuit anys es va allistar. Diuen que la la Legió. El seu pare es va matar en un accident cap a Alemanya i la dona va tornar a Barcelona on vivia la seva família. Des d'aquell temps la casa dels Serra és tancada. És la primera casa quan entreu en el poble. Mai més ningú no hi ha viscut.

Quan la senyora Duchamp calla, al seu torn en Vidal li mostra una foto.

- Coneixeu aquest home?

- Oi! És l'home del cementiri! Exclama la senyora Duchamp reconeixent el bigoti.

- Doncs, el coneixeu.

- No, sols l'he vist una vegada. Qui és?

- En Bernat Serra. Sospitem que participa en un tràfic de diamants robats."

La senyora Duchamp no diu res i pensa: " En Bernat ha tornat al poble. Quines relacions tenia amb en Marc?"

En vol treure l'entrellat. Aleshores decideix donar una volta a la casa dels Serra. És una casa vella a l'entrada del poble. En Serra pare l'adobassava a estones perdudes. Ara és tancada des de fa una pila d'anys i es fa malbé sota els efectes del temps. A la façana que dona al carrer, tots els ventallons són tancats i a la porta hi ha una cadena amb un cadenet tan gros que dissuadiria qualsevol que volgués entrar. Una ullada ràpida li confirma que ningú no ha penetrat en aquesta casa des de fa temps. Però li sembla que darrere hi ha una altra porta que s'obre damunt un petit hort.

" Vine, Pipo. Anem a veure de l'altre costat."

L'hort és ple de bardissa i de males herbes. El mira un moment i li sembla que hi ha, al mig de l'herba, una lleugera petjada, un semblant de camí, com si algú passava de tant en tant. S'apropa al petit portal tot corcat que s'obre sense resistència.

" Queda-te aquí, quiet." diu al seu gos i entra en el jardí.

La porta de la casa també s'obre fàcilment. Dintre, tot és negre. Però la senyora Duchamp ho ha previst tot. Treu una petita llanterna de la seva butxaca i, serrant fort el seu bastó, entra. La primera cambra que veu és el menjador. Els mobles són encara aquí, plens de pols i de teranyines. Avança d'uns quants passos quan sent darrere d'ella: "Què feu aquí?" Tota espantada es gira i es troba cara a cara amb... l'home del cementiri.

" Bernat?... Ho sabia que et trobaria aquí.

- Madame Duchamp? Què feu aquí? li va repetir l'home amb veu enfurismada.

- Bernat, ho sé tot. Perquè has matat en Marc?

- Calleu! No sabeu res! Mai no he matat ningú! Fins a l'exèrcit no he matat ningú. Era un accident. Seieu -i l'empeny sobre una cadira. En Marc era un borratxo mig boig.

- Sí, però era el teu còmplice.

- M'ajudava a passar els diamants a la duana. Tot parlant, en Bernat esquiroleja en la peça. Era ell qui anava a cercar-los al cementiri quan

anava a netejar-lo. Eren amagats sota la creu d'una tomba. Qui hauria pensat que aquest borratxot conegut de tots passava amb una fortuna en el seu sarró?

- I els portava aquí, en aquesta casa?

- El meu pare m'havia dit que el vell era un antic joier que havia tingut problemes durant la guerra. Contra uns quants billets m'avaluava el botí. Així, jo podia fixar el preu amb el meu comprador de Barcelona. És curiós com aquest beverri canviava del tot quan pencava amb diamants.

- Són les xifres i les lletres de l'agenda?

- Potser -respon en Bernat tot remenant en un calaix. Aquí la tinc! -i treu una soga.

- Em vols matar! exclama la senyora Duchamp.

- No, Madame. Us he dit que mai no he matat. Cal que us lligui, si no, anireu tot seguit a cridar la policia sense deixar-me el temps de fugir.

- Aleshores, digues-me com va morir. Mentre en Bernat la lliga, li conta el que ha passat aquesta nit del 13 de maig.

- Tot anava malament. El vell trigava. Un amic meu m'havia fet un servei i, de retruc, m'havia demanat que fes passar clandestinament dues noies que destinava a un bordell de Barcelona. Això no m'agradava gens. Però un deute és un deute. Me'n volia desempallegar com més aviat millor. Quan el vell va arribar, tot seguit vaig veure que tenia una trompa de primera. Feia tentines i tenia una mirada de boig. Es va posar a la taula i va començar a sortir els seus instruments per estimar l'últim lliurament. Tot d'una, la porta de l'habitació es va obrir deixant veure, en la claror febril del llum de gas, les cares pàl·lides de les dues noies. El vell es va aixecar d'un cop, la cara desformada pel terror, com si havia vist dos fantasmes i es va posar a cridar coses que jo no entenia gens: que eren elles, que havien tornat, que era jo qui les guardava... Es va posar a delirar. Deia que eren les seves filles. Plorava. Volia tocar-les, besar-les. Elles, espantades, també es van a posar a cridar. Vaig voler calmar-lo però ell continuava de bramar a risc que ens descobrissin. Aleshores li vaig fote un batzac per estossar-lo. Però va caure malament, es va donar una patacada contra una cantonada de la taula i es va matar. Calia desempallegar-me del cos. El vaig prendre sobre les meves espatlles i el vaig dur fins al barranc de la Miranda on el vaig tirar.

- I vas perdre el sarró d'en Marc pel camí.

- Sí. Com ho sabeu? Però ara, tot això és acabat. Sóc ric i em respecten. És la meva revenja.

- Sí, esdevenint un brètol.

- Demà seré lluny. Au-revoir, Madame Duchamp. Guardo un bon record de vós. En la meua puta vida sols hi ha hagut dues persones que m'han estimat: la padrina i vostè. Quan arribaré a Barcelona, trucaré a la gendarmeria perquè vinguin a alliberar-vos. Ara, me'n vaig."

Però, no va gaire lluny. En Vidal i el seu jove col·lega l'esperen a la porta.

" Anireu pas més lluny, senyor Serra!" crida el caporal i l'hi posen les manilles.

" Ei! Senyor caporal! No m'oblídeu.

- Tinc moltes ganes de deixar-vos aquí per curar-vos de la vostra curiositat. Tot això hauria pogut acabar-se malament per a vós. És el vostre gos que ens ha fet pensar que podíeu ser aquí.

- Calleu, calleu, que potser, amb aquest afer, us faran sergent."

I ambdós esclaten de riure.

Dionís Ayats

(1r premi Sant Jordi de narració del Casal Català 2013)

Matilda

« El respecte », això sí que n'era d'important per ella; a la mainada se'ls havia d'ensenyar de ben petits a respectar. Deia que amb el progrés i l'arribada envaidora de la tecnologia, se'ns havien oblidat les bones maneres, la nostra “escala de valors” s'havia capgirat...

Les companyes de la mare li deien que era carrinclona, que de vegades en escoltar-la hom hauria dit que tenia noranta anys, però ella no es cansava d'explicar i argumentar que els nens malcriats no poden sortir de casa.

Quin munt de coses havia planejat pensant en mi! Quantes hores sense dormir organitzant amb antelació la meua vida, i sobretot havia estudiat amb detall i entusiasme la manera de fer de mi un xicot feliç! Somniava un nen que potser no seria especialment intel·ligent, però això sí, de ben segur seria espavilat, viu, dòcil i generós, en definitiva, un nen digne d'admirar.

Ella prou sabia que tots els pares volien el millor per als seus fills, però tanmateix ara era el seu torn i no podia deixar res a l'atzar. Sovint el pare li deia que les coses ja vindrien soles, i que de decisions importants, ja tindrien temps de prendre'n en el seu moment. De fet la mare era massa impacient, estava molt excitada i a la vegada molt serena, sabia perfectament que acollir una criatura no tenia res de banal.

Aquells romanços que els nadons només es poden tocar per menjar, canviar bolquers, rentar i fer el rotet no li interessaven mica, ...després ja tenen temps d'anar a la seva!... Ella volia estrènyer-lo fort, menjar-se'l a petons, sentir els seus cors batre plegats, poder percebre l'olor captivadora de nou nat, acaronar aquella pell tan suau de bebè, sentir-lo com s'adorm arrambat al seu pit, escoltar la seva respiració tot just audible, ...recolzar-se enrera i deixar passar el temps, junts, escoltant el silenci i impregnant-se per sempre d'aquell moment únic. Però encara quedava camí per recórrer abans de poder gaudir d'aquell instant tan particular...

Quan per fi van tenir l'ocasió de visitar el Centre d'Acollida per a nens abandonats, el món els va caure a sobre! Els pares s'haurien endut tots aquells marrecs a casa.

Segons el grup ètnic dels seus orígens, el color de la pell era més o menys fosc, més o menys lluent, però tots tenien uns ulls rodons i desproporcionadament oberts...

Les nostres mirades es van creuar, la mare es va esborronar i en aquest petit lapse de temps, va veure desfilar davant seu tota la meua existència: em diria Quim! Li va venir espontàniament, sense rumiar-ho.

De petit quan em cridarien, aquest nom espetegaria: Quim!. De jove, seria sensual, les noies l'apreciarien: Quiiim! . De gran seria un nom de pes: Doctoor Quim... Qui sap, potser voldria ser cirurgià com el pare...Tot i que a la mare no li desagradaria que volgués ser Jardiner com ella: quantes hores de benestar li han dut les flors i les seves olors...

Quan es van enlairar del continent africà, sense en Quim, va sentir un pessic al cor...

La mare s'imaginava llegint-me un conte, estirada al llit amb mi, fins que la son em guanyés i ella diposites un petó al meu front cansat i agraït. Fins demà.

M'acompanyaria a l'escola amb el cap ben alt, a casa fariem els deures, m'ajudaria en aquesta tasca feixuga des de parvulets fins a la Universitat. (Com s'ho farien per fer-me respectar les regles sense reprimir-me massa? Complicat, això de la disciplina!). El temps passaria volant, em faria gran de pressa, massa de pressa. L'àvia deia que quan te n'adones que ja no portes més els bolquers, ja ets “casador”!

La mare consagraria la seva vida a fer de mi un home de bé, “humà”, de principis, lliure de prejudicis. Havia de lluitar per fer de mi una persona trempada, modesta, jovial, llesta, capaç d'estimar i de fer-se estimar. No li feia por; sabia que amb amor i sense deixar-me allunyar massa ho aconseguiria, ho aconseguirien!

Jo sóc en Quim, el fill de la Matilda, aquell fill que la Mare no ha conegut. Aquell nen imaginari, tan desitjat. Aquella criatura que li ha robat moltes hores de son.

La Matilda no ha pogut abandonar els seus cinc sentits davant la fragilitat d'un nadó, no ha anat a parlar amb els mestres per saber si en Quim era de veritat un alumne exemplar. No ha pogut donar-me la mà i passejar-se, orgullosa, pels carrers de poble; com tampoc va poder lluir de panxa...

La mare no sabrà mai si la meua adolescència hauria estat tan difícil com li havien pronosticat, si hauria estat molt enamoradís, si hauria escollit la bona xicota, si hauria estat pare...Ella, que hauria volgut criar arrugues i cabells blancs al costat dels seus néts...

Heu de saber que tot i tenint les entranyes gandules, tot i no havent pogut acollir un infant a la seva llar, la Matilda és una dona sencera, apassionada, que s'embadaleix davant d'un bressol, que juga contenta amb la mainada dels seus veïns, que es revolta si sap d'algú per a qui “l'adopció” tampoc no ha tingut bona fi...

La Matilda continua mostrant una profunda admiració per a les persones que han decidit de compartir el seu Amor amb una criatura que no tenia ningú, de donar-li una mica per rebre molt.

La mare es meravella encara davant el gran miracle de la vida: com pot ser que, amb la dolçor de la nit per testimoni, la unió de dues espurnes microscòpiques doni vida a un petit ésser tan perfecte?

Gaudim de la Vida, respectem-la, siguem-ne dignes, prenem cada instant que ens ofereixi, perquè és breu, ...Estimem-la!!

Imma Batalla

(2n premi Sant Jordi de narració del Casal Català 2013)

MUDANCES

Llavors ens va explicar :

“Al meu barri em diuen Margalida, però no m’he dit així sempre. Vaig néixer a Constantina, de família cabilenca. El meu pare em posà de nom Aisha. Era un soldat algerià de l'exèrcit francès, i m’havia confiat a la meua iaia ja que la meua mare es morí en el part. Vaig esperar 14 anys abans de conèixer-lo. Ell, com a francès d’Algèria, va fer la seva vida a França amb una altra muller i els seus tres fills . No sabia res de la meua infància.

La meua àvia i jo sempre vam viure en una casa d’argamassa en un barri on algunes famílies

europèes es barrejaren amb la població cabilenca. El meu carrer polsós desembocava com tots els carrerons adjacents a la plaça d’Es-Souf, coneguda com la de les Galetes. Allí cada dia hi havia mercat, tot un espectacle per a mi : mantes a terra amb fruites escarransides i poques verdures, rucs amb albardes, dones amb vel que feien les seves compres, homes amb

kachabia que regatejaven tot i res, petites botigues amb productes fragants sota uns tendals descolorits. Tots els qui venien diàriament em coneixien, i fins i tot m’estiraven les trenes per riure amb mi. Aquest lloc era el meu món. Cada tarda esperava la tornada de l’escola dels meus amiguets i amiguetes, àrabs o blancs, per jugar junts. En el terra endurit de la plaça fèiem córrer pilotes i bales hores i hores. Jo, que no sabia llegir ni escriure, el trobava ideal per dibuixar una xarranca. De vegades, com un esbart de pardals, ens dispersàvem pels carrers veïns per trucar a les portes i despertar els pares que feien la migdiada. Corríem com coets i ens amagàvem per fugir d’una bona pallissa... Més gran vaig acompanyar la meua àvia als barris residencials on feia feines per a unes llars burgeses. Vaig descobrir una Constantina insospitada amb carrers amples enquitranats vorejats per edificis

majestuosos. Aquí, hi havia l’Ajuntament, allà el Teatre i també la Prefectura. Cada dia passàvem davant de l’imponent i misteriosa catedral Nostra Senyora dels Set Dolors. Tot caminant mirava les elegants botigues i, badant, travessava places amb estàtues i palmeres. Jo estava fascinada ... Un dia la meua àvia va decidir que ja podia anar sola a cercar i tornar les bugades. A tot arreu em rebien amb simpatia i especialment en una família de cantants. A poc a poc ens vam agafar afecte : em quedava la meitat del dia a la seva llar convertint-me en la filla que mai no van tenir. La mare em va ensenyar de llegir, d’escriure, de parar

repertori...

La meua àvia veia el meu canvi i probablement va entendre que un futur millor es dibuixava en aquell entorn. Les altres noies de la meua família duïen el vel i, subjectes a la voluntat dels seus pares, esperaven un marit escollit per la família. El temps d’una visita, cobria els meus cabells, respectava el ritual musulmà bo i pensant que quan l’àvia es moriria em faria catòlica! Per les festes nadalenques Constantina es tornava més francesa que mai. Els carrers del centre eren il·luminats, els aparadors lluien decoracions brillants i en les esglésies es posava el Nen Jesús dins

el Pessebre . Hi havia concerts, benaurança en les famílies ... Aleshores la casba es feia discreta, però es notava com els seus habitants anaven i venien amb presses ja que els amos necessitaven més serveis per a les festes. Tot era diferent durant el Ramadà: una estranya calma s’estenia pertot arreu . En fer-se fosc, carrers i carrerons s’animaven, places i placetes esdevenien espais per a compartir

safates de pastissos i cistells de queviures. Els "colons" es barrejaven amb la multitud alegre que acabava el seu dejuni. Només la comunitat jueva semblava esvaïr-se durant aquestes festes religioses esfumant-se en les cases i comerços del barri jueu de Karchara.

Records idíl·lics d’un temps que els "esdeveniments" arrossinaren fins a fer-lo desaparèixer per sempre. Pels conreus naixia l’odi entre els més pobres. Treballar per a ser miserables de pares a fills, servint els qui desviaren la colonització d’Algèria per al seu benefici personal, es feia cada vegada més intolerable i injust. Molts fellahs ja no acceptaven sobreviure en un país que la història els havia robat. Llavors alguns colons abandonaren les seves propietats per residir a la ciutat on guarnicions franceses serien els garants de la seva seguretat. Com desentendre’s dels crims de fora? Constantina estava preocupada.

taula, fins i tot de seguir missa per acompanyar-la a la catedral el diumenge. Així és com vaig aprendre les regles de la bona educació francesa.

Estàvem parlant d’adopció, quan el meu pare va irrompre en la meua vida per oposar-s’hi. Tampoc em volia endur a França ja que la meua iaia envellia i em necessitava. Encara tinc el cor trencat, recordant la meua decepció. Per sort no em va prohibir el meu treball a casa dels meus estimats artistes . Ara sempre anava vestida a l’estil europeu i duïa el cabell curt. Per Nadal vaig rebre el meu primer regal ben posat al peu de l’arbre decorat que hi havia al saló. Era una nina de porcellana, rossa, amb uns ulls de vidre blaus i un vestit de puntes. Quina meravella! ... Li vaig posar de nom Margalida com l’heroïna de Faust. Era la meua companya i confident, la portava fins i tot als bastidors del teatre on el fill gran cantava. Ella i jo coneixíem tot el

Fins i tot llocs de festes com "El Palmarium" se'n feien ressò. Amb amigues hi anàvem a ballar. Els nostres 20 anys no defugien els uniformes dels soldats presents! Tot ballant em va dir Samir que volia oblidar una molt recent operació militar. Em murmurava a l'orella la meua « Tonkinoise », l'èxit de Joséphine Baker i el cor se'm desfeia. Ens veuríem de nou? Qui ho sap ... a la muntanya els fellaghas estaven a l'aguait. M'envaïa una por insidiosa... Els soldats vestits de l'uniforme francès eren assassinats en emboscades, aleshores, callades, les seves germanes es posaven el vel blanc del dol. Dia rere dia veia els meus amics europeus anar-se'n cap a la capital, Alger. Allà trobaven feina en l'administració o en l'exèrcit. Fins i tot el teatre de la capital contractà com a tenor el fill de la meua estimada família d'artistes mentre esperava un contracte a França.

França ... el meu somni ! No oblidava el meu primer viatge allà després de la mort de la meua àvia. Com un senyal del cel aquell mateix any el rector va organitzar una peregrinació a Lourdes. Poder pregar la Mare de Déu en aquell lloc sant era per mi una gràcia divina. Vaig arribar al vespre a Philippeville amb un petit grup de pelegrins per embarcar en un vaixell mercant. Nit sense cabina, tothom a coberta mirant les estrelles i jo plena d'una impaciència joiosa ... Portvendres, tren, cintes de paisatges anònims fins a Lourdes, i a continuació, la Immaculada Concepció, Maria, gloriosa dins la seva cova de Massabielle.

Avui res no em lliga a Constantina puix la ciutat de la meua infantesa s'ha convertit en una closca buida : tots els meus amics estan a Alger. Lliure del meu destí allà vull anar!

La meua nova mestressa és molt dura i exigent. Amb ella segueixo l'aprenentatge de les regles i etiqueta burgeses. Sóc la dona de fer feines, la bugadera i la minyona amb davantal blanc emmidonat. Sempre que puc em trobo amb els meus amics per a unes passejades. Alger La Blanca domina el port i no em canso d'admirar la immensitat de l'extensió blava. A poc a poc les sortides al teatre o al cinema es converteixen en autèntics reptes a causa del toc de queda. Alger s'enfonsa en un malson. Era l'hora de la guerra, de caçar bruixes o innocents, de l'esperança per als insurgents i de l'ansietat per als partidaris de l'Algèria francesa. Molts ja no creuen en el seu futur a Alger...

Ara treballo en el barri de Isly, faig de cambrera en un hotel dirigit per un jubilat de l'exèrcit francès. Malik, el cambrer del Café d'Isly em té simpatia. Ell està ben informat: - Aisha, les notícies no són bones per als francesos! Aquesta nit un camió de l'exèrcit ha topat amb una mina. Tots els soldats han mort. Els francesos no triomfaran sobre la guerrilla!

- Calla, no diguis això!

- ¿Però nena, que véns de l'hort? La nostra causa és justa, tenim les armes, guanyarem ! Els traïdors seran castigats, torturats, assassinats ... Les llistes ja són a punt!

- I tu, com ho saps?

- No t'hi fiquis! Però jo sé que el teu nom hi és ...

- Què em dius? No és possible: jo no he fet res!

- Ah no? Sempre anant amb francesos, vestida com les seves dones, i sense posarte mai el vel.

Escolta'm : canvia d'aspecte, d'amics i de pas, que no et diguin Margalida!

Aquella nit vaig somniar que un grup de fellaghas embogits em perseguïen cridant per uns carrerons deserts. De sobte fugia corrent cap a la Constantina de la meua infantesa, camí del cementiri. Allà, panteixant, em vaig deixar caure damunt la tomba de l'àvia. Tot s'acabava i veia el meu cos esgotat rossolar al fons del congost del Rhumel.

Ara els meus amos estan convençuts que el seu món, l'han perdut. Acaben de rebre una recomanació per a una feina a França, en una ciutat de guarnició, Tolosa. Decideixen embarcar com més aviat millor i reserven dues cabines a bord del El-Djezair un vell vapor. Jo sé que formaré part del viatge; per tant preparo el meu cor a acomiadar-se d'Algèria : no tornaré mai més a casa. M'espera l'exili i amb ell l'esperança d'una nova vida.

Montserrat Serra Noé

(3r premi Sant Jordi de narració del Casal Català 2013)

Dictat de Català de Perpinyà 2013

Un any més diversos dels nostres socis se les hagueren amb el Dictat de Català organitzat per l'Ajuntament de Perpinyà i en el qual el Casal participa cada any, pràcticament des de la seva creació pel municipi perpinyanès l'any 2000. L'escriptor nord-català, en Joan Tocabens, era enguany l'autor del dictat.

EL RETORN DE L'ESPARVER

(En Martí Serra ha abandonat el món on vivia per refugiar-se en un castell enrunat en plena muntanya. Recolzat a la muralla on s'havia adormit a mitja tarda, acaba de despertar-se)

Quan va eixir del seu somni, la llum havia minvat i l'ombra de la muralla envaïa tot el pati. En Martí es va afanyar cap al peu del baluard. Ara, segut com era, tenia la mola blanca del gegant que li emplenava els ulls, i, entre el castell i el puig, l'onada violàcia de les crestes més baixes que es perllongava fins als seus contraforts. El sol, a darrera de les neus eternes, només era un fulgor sagnós que encenia en el cel de l'ocàs alguns cirrus immòbils i fins com una fulla de navalla. Un aire d'Espanya lleu i fresc, feia estremir-se el fullam tendre de l'arbreda, però el silenci era total en la palpitació gairebé imperceptible de l'hora. El solitari, com encisat, contemplava tota aquella bellesa amb una punyida al cor : -Si fos la darrera vegada... !

I de cop sobte el va apercebre ! Havia sorgit de l'horitzó com una fletxa d'or, fent espitllar la seva rossor entre la nuvolada encesa i quallada, i travessant l'espai de llum amb l'elegància de la vela marina quan solca l'atzur de l'onada. S'havia mantingut un moment en les altures més vertiginoses de l'espai, i ara acabava de capbussar-se en l'onda de les crestes. El solitari el seguia amb sorpresa i admiració, adés cos d'ametista, adés cos d'esmaragda segons el color de l'àmbit en el qual es movia, tartera o bosc, adés cos d'atzabeja quan s'enfilava per l'ombra incipient

de les valls. I tot d'una el va tenir sobre el baluard, sacsejant el velam per estabilitzar-se. En Martí Serra va quedar de pedra ; l'esperver havia tornat !

Feia tant temps que no l'havia vist que l'havia oblidat completament, i ara sorgia de nou d'una manera gairebé meravellosa, i se li plantava al davant amb aquell esguard groc, agut i roent com una flama. L'ocell s'havia parat a menys d'un metre de l'home, sobre un merlet mig enderrocat i el solitari no gosava moure's. De fet no comprenia ni l'actitud de l'ocell, ni el perquè del seu retorn en un lloc tan curiosament abandonat d'ençà d'un any ; mes de cop i volta va tenir com una revelació :

L'esperver havia regressat perquè ell havia de marxar. No havia desaparegut del castell el mateix dia de la seva arribada, deixant-li la senyoria de la ruïna perquè ell trobés la seva via ? Ara el rapaç tornava a recuperar el seu bé.

Notícies del Casal

« La nit als armaris » de Raquel Piccolo

Raquel Piccolo va néixer a Cerbi, a les Valls d'Àneu (Pallars Sobirà). És llicenciada en biologia per la Universitat de Barcelona (1984) i obtingué el doctorat en ecologia per la Universitat d'Alacant (1992). Fou professora adjunta de biologia en aquesta mateixa universitat entre 1985 i 1988. Ha treballat de 1988 a 2002 a l'empresa Mc Graw Hill, una de les activitats de la qual és l'edició d'obres científiques, en la divisió de ciències de la salut. Raquel Piccolo ha impartit classes de comunicació escrita i guió audiovisual i condueix des de fa anys clubs de lectura i escriptura creativa a diverses localitats del Maresme.

Raquel Piccolo ens presentà « La nit als armaris »

« La nit als armaris » és la seva primera obra de creació literària en solitari. Ha tingut força bona acollida entre els lectors i la crítica. És un aplec de contes on diversos personatges apareixen d'un conte a l'altre i que duen el lector per camins variats. La quotidianitat més actual hi té una presència forta : la mercantilització galopant de les relacions humanes cada vegada més orfes d'actes gratuïts, l'allargament de la vida i la seva contrapartida en forma de senilitat problemàtica socialment i econòmica , la tirania de les modes enfront del sentit comú, el tall sovintejat entre les generacions, les despietades relacions laborals i els estralls familiars provocats per l'obediència cega a l'èxit professional, la malfiança social envers l'immigrant, que de vegades tresoreja més humanitat que l'autòcton, les relacions de parella entre les separacions impossibles d'ahir i les frívols d'avui, la justa mesura com equilibri entre els extrems de la solitud radical i la solitud impossible, la necessària consciència del « Sic transit gloria mundi » ... Però « La nit als armaris » és molt més que una visió de la societat contemporània, també s'endinsa en les formes de vida territorials (el Pallars hi té el seu protagonisme), i històriques (una escola de poble al Pallars en els anys quaranta del segle passat com a institució encarregada de desterrar la identitat pròpia dels alumnes), la fantasia, amb la seva càrrega simbòlica, hi fa acte de presència així com la reflexió sobre els límits de la realitat i de la ficció (en un conte l'autora i un dels seus personatges han escrit el mateix relat) i sobre l'escriptura mateixa (com allargar un conte, per exemple). Tot és servit amb brots d'humor i amb una constant tensió narrativa que contribueixen a fer d'aquests contes una belles miniatures literàries.

Pere Gamisans

« Nosaltres els Fusterians »

Olga Suárez i Lluís Batalla ens endinsaren amb talent en la correspondència d'en Joan Fuster

La companyia rodona d'obres de Benicarió (País Valencià) presenta a Tolosa de Llenguadoc:

NOSALTRES, ELS FUSTERIANS

un espectacle al voltant de la correspondència i altres textos d'un dels intel·lectuals catalans més importants del segle XX: Joan Fuster

Dia: 19 de gener de 2013
 Hora: 10h
 Lloc: Casal Català, Carrer des Navars n°7
 organitza: Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

TOURNEFEUILLE

Danse : les sardanistes fêtent leurs 20 ans

Le groupe des Sardanistes de Tournefeuille, pressé son

Si vous cherchez le soleil et la chaleur sardane à Tournefeuille, en novembre, précipitez-vous chez les « Sardanistes » qui fêtent leurs 20 ans le 22 juin à 17 heures sur la place de la mairie. La Sardane c'est avant tout culture et convivialité. Dès le départ, on s'aperçoit en découvrant les pas, qu'il s'agit d'un jeu très moderne inspiré par les danses Marseillaises, présidents de l'association. Les pas à l'air libre habituels ne sont que le façade. Ils sont précédés par un belvédère de compagnie avant le départ de la sardane.

Il existe actuellement de « sardanes » . Chaque année une trentaine de jeunes, les « coblas », ont de plus en plus nombreux, surtout au Japon, dans les villes ou au nord de Barcelone à cause des différents agents et les cours.

Après dix-huit ans, les sardanes dansent au corps des sardanistes sardanes et sardanes supplémentaires. Un couple de Tournefeuille de l'association et troupe sardane de jeu et des possibilités lors de leurs voyages, de sardanes comprend la culture des Catalans. Cette danse uniquement masculine d'origine, sans danses féminines, est dansée sur toute la longueur sardanes.

« Tout le monde peut y participer, petits et grands », explique Bernardello, organisateur de la Catalogne du Nord de Propaganda. Les cours ont lieu au foyer des clubs le 1er et le mardi de chaque mois. Les 20 ans de l'association se fêtent avec un concert sardane « Les Très Vents » (jeu d'année sardane) le dimanche 22 juin à 17 heures, le 22 juin. Ils viennent spécialement d'Espagne pour « l'Apogée » de l'événement de Toulouse.

tradition...

La ronde des sardanes place du Ravelin

Sous le beau soleil d'un dimanche-estival, elle était plus cette sardane dansée par plusieurs coblas sur la petite place du Ravelin. En fin de matinée, le cobla « La Principal d'Or » accompagne l'équipe des sardanistes. Typiquement catalane, la formation instrumentale est essentiellement des instruments à vent, bois et cuivres. Hier, on a dansé toute la journée sur la place du quartier Saint-Cyprien, hautement protégée du soleil par des platanes.

Le traditionnel Apogée de la sardane Toulouse, organisé par le Casal Català de Tolosa de Llenguadoc (Centre catalan de Toulouse), vivra sa 62e édition. Imposé en 1951 de Cològne, l'Apogée de Toulouse, invite

chaque année toute chaque année le public à se familiariser avec la danse catalane sardane, perdue de valeurs d'authenticité et de partage entre les gens. « C'est simple », conseille-t-il mettre un sardane à un débutant, « il suffit de prendre la sardane pas ». Tout le monde peut apprendre à danser le dimanche matin, le Casal Català anime des sardanes au-dessus de la piscine Léo-Lagrange. S'entraîner en groupe est le meilleur moyen d'acquiescer légèreté et assurance. Le Casal Català, aujourd'hui présidé par Pierre Gamisans, organise aussi des cours de catalan.

A.-R. Ch.

Casal Català, 7, rue des Navars, Tél. 05 31 39 52 02, 05 31 40 34 05.

Des rondes de sardanes dimanche toute la journée sur la place du Ravelin. Photo: ODS, Jean-Louis Gaudin

le 17 juin 2013 - LA DIVERSE DU MEXE 13

El nostre aplec en la seva seixanta-dosena edició fou molt concorregut i la premsa local, com es pot veure més amunt, se'n féu ressò així com del vintè aniversari del Grup Sardanista de Tournefeuille, a la rodalia de Tolosa, al qual el Casal sempre ha donat suport.

Notícies del Casal

Sant Jordi 2013

Celebrarem amb l'èxit acostumat la Diada de Sant Jordi i s'hi lliuraren els premis Sant Jordi de narració del Casal. La premsa local francesa se'n féu ressò com es pot veure a continuació.

Cette année encore, l'atelier « sardanes » de la MJC d'Escalquens en partenariat avec le Casal Català de Toulouse a fêté la St Jordi avec beaucoup d'entrain.

Tous les participants, parmi lesquels nos collègues de Castres et de Tournefeuille ont pris plaisir à danser les sardanes classiques et anciennes (le thème cette année étant la sardane) ainsi que les danses des pays catalans comme les jotes, les boléros, les fandangos des Iles Baléares ou du Pays Valencien.

Pour faire honneur à cette fête, la salle était entièrement décorée aux couleurs de la Catalogne. (Félicitations aux décoratrices !!)

En Catalogne, la St Jordi est la fête de la rose et du livre. A cette occasion, plusieurs prix ont récompensé les meilleurs textes présentés par des écrivains en herbe.

Au menu traditionnel figurait la fameuse et savoureuse fideuà, plat typique catalan, souvent méconnu, qui a réjoui tous les convives. Cette soirée très conviviale a pris fin aux alentours de minuit.

MJC

A Tolosa la Cadena Humana pel dret de Catalunya a decidir el seu futur va aplegar a la Prada dels Filtres més del doble dels inscrits.

La Cadena Humana

Un cop més el Casal féu difusió de la llengua i de la cultura catalanes al fòrum de les llengües de Tolosa a la plaça del Capitoli : la Montserrat Pinyol, la Pilar Vidal, en Gerió Garròs, en Joan Jacme Maurette, i l'Enric Salvans van tenir cura de la parada.

Aplec de la Sardana: El 63è aplec de la Sardana de Tolosa de Llenguadoc tindrà lloc el diumenge 15 de juny 2014 a la plaça del Ravelin amb la cobla "Tres vents" i una altra a determinar.

CURSOS DE LENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre
Els cursos tenen lloc al Casal Català,
7 rue des Novars
31300 Tolosa de Llenguadoc

Dilluns	18h30 - 20h00	Elemental
Dimarts	18h00 - 19h30	Suficiència I
Dimecres	17h00 - 18h30	Suficiència II
Dimecres	18h30 - 20h00	Intermedi
Dijous	18h30 - 20h00	Bàsic

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc,
del 16 de setembre fins al juny.

Tots els diumenges de les 10h30 a les 12h30 al:
Centre Léo-Lagrange
54 rue des Sept Troubadours
31000 Tolosa de Llenguadoc

Els primer i tercer dimarts de cada mes a les 20h30 a:
Tournefeuille

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània - 98,3 Mhz
60 rue d'Assalit - 31500 Toulouse - 05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores. Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.